

PATVIRTINTA

Alytaus muzikos mokyklos direktoriaus
2017 m. rugpjūčio 31 d įsakymu Nr.V-62

SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO ALYTAUS MUZIKOS MOKYKLOJE TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Smurto prevencijos ir intervencijos vykdymo Muzikos mokykloje tvarkos aprašas (toliau tekste – Tvarkos aprašas) nustato mokyklos prevencijos ir intervencijos priemonių sistemą saugiai nuo smurto ir patyčių (įskaitant ir patyčias kibernetinėje erdvėje) aplinkai kurti mokykloje (toliau tekste – Mokykla).

2. Prevencijos tikslas – sukurti saugią, mokinio asmenybės augimui, brandai ir ugdymuisi palankią aplinką Mokykloje, kurioje mokiniai jaučiasi gerbiami, priimami, saugūs, jų nuomonė ir siūlymai yra išklausomi ir vertinami. Psichologinė mokinių savijauta ir saugumas Mokykloje susijęs su emocijomis mokinių, tėvų (globėjų, rūpintojų), Mokyklos darbuotojų (toliau tekste – Mokyklos bendruomenės nariai) gerove, jų tarpusavio santykiais. Prevencija yra nuolatinis, cikliškas (nebaigtinis) procesas, apimantis esamų arba potencialiai galimų problemų identifikavimą, tinkamų priemonių joms spręsti parinkimą ir vykdymą, poveikio į(si)vertinimą ir tolesnių veiksmų planavimą.

3. Prevencijos priemonės, nukreiptos į visus Mokyklos mokinius, padeda išvengti problemų (pvz., patyčių ar kitokio smurto) atsiradimo ir mažinti egzistuojančių problemų mastą. Tiems mokiniams, kuriems visai Mokyklai taikomos prevencijos priemonės nepaveikios ir jų nepakanka, taikomos papildomos prevencijos priemonės ar (ir) programos, teikiama švietimo pagalba.

4. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

4.1. į patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl socialinės padėties, lyties, amžiaus, seksualinės orientacijos, negalios, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

4.2. kiekvienas Mokyklos administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi reaguoti ir jas stabdyti;

4.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų, nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų.

5. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

5.1. patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

5.1.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, uжимas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

5.1.2. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

5.1.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

5.1.4. patyčios kibernetinėje erdvėje: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešas gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

5.2. patyčias patiriantis vaikas – mokinytis, iš kurio yra tyčiojamas;

5.3. besityčiojantysis – mokinys ar suaugusysis, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

5.4. patyčias patiriantis suaugusysis – Mokyklos administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (iai);

5.5. patyčių stebėtojas – mokinys, matantis ar žinantis apie patyčias;

5.6. prevencinė veikla – planinių ir sisteminių priemonių veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis Mokyklos bendruomenės narių švietimo, informavimo, konsultavimo ir kitų priemonių;

5.7. patyčių intervencija – Mokyklos vadovo, pavaduotojų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų ir kitų Mokyklos darbuotojų koordinuoti veiksmai, nukreipti į smurto ir patyčių stabdymą, taip pat – švietimo pagalbos priemonių visuma;

5.8. patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną – patyčių situacijos Mokykloje stebėjimas renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas;

5.9. socialinės ir emocinės kompetencijos – mokinių savęs pažinimo, empatijos, problemų ir konfliktų sprendimo, pykčio valdymo, streso įveikos, bendravimo ir bendradarbiavimo, kiti socialiniai įgūdžiai;

5.10. kitos Tvarkos apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme.

6. Saugios aplinkos Mokykloje kūrimas apima glaudžiai tarpusavyje susijusius, integraliai veikiančius komponentus: Mokyklos veiklą ir valdymą, socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymą, pozityvaus Mokyklos mikroklimato kūrimą, mokinių pozityvių vertybių formavimą ir tėvų (globėjų, rūpintojų) į(si)traukimą.

7. Tvarkos aprašas parengtas Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, Alytaus miesto savivaldybės smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Alytaus miesto mokyklose tvarkos aprašu.

II SKYRIUS

SMURTO, PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA MOKYKLOJE

8. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi mokyklos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi direktorius, pedagogai, o ją vykdančią dalyvauja visi bendruomenės nariai.

9. Mokyklos direktorius yra atsakingas už šio aprašo parengimą, vykdymą ir pristatymą mokyklos bendruomenei.

10. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašo įgyvendinimą koordinuoja direktoriaus pavaduotojas ugdymui, kuris kasmet:

11. inicijuoja mokyklos bendruomenės narių apklausą ir apibendrina jos rezultatus;

12. atlieka mokykloje fiksuotų pranešimų apie smurtą ir patyčias analizę;

13. remdamasis apklausos ir pranešimų apie smurtą ir patyčias analizės duomenimis, rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

14. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį vaiko gerovės komisijos posėdyje;

15. teikia siūlymus mokyklos direktoriui dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo;

16. atlieka kitus patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos apraše numatytus veiksmus.

III SKYRIUS PATYČIŲ INTERVENCIJA MOKYKLOJE

SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA

17. Visais įtariamų ir realių patyčių tarp mokinių atvejais kiekvienas mokyklos darbuotojas reaguoja į patyčias nepriklausomai nuo jų formos ir turinio:

17.1. nedelsdamas įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias ir nutraukia bet kokius tokią įtarimą keliančius veiksmus (esant reikalui panaudodamas teisėtus fizinius veiksmus);

17.2. jei reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus), mokyklos darbuotojus ar institucijas (policija, greitoji pagalba);

17.3. prašo mokinių paaiškinti situaciją, esant reikalui paima jų raštiškus paaiškinimus, patyčių kibernetinėje erdvėje atveju išsaugo įrodymus;

17.4. informuoja pagrindinio dalyko mokytoją/ meno kolektyvo vadovą (jo nesant – direktoriaus pavaduotoją ugdymui).

18. Dalyko mokytojas/ meno kolektyvo vadovas, gavęs informaciją apie įtariamas ar įvykusias patyčias:

18.1. individualiai kalbasi ir aptaria situaciją su kiekvienu įvykusių ar įtariamų patyčių dalyviu, skatina ir padeda konstruktyviai išspręsti kilusį konfliktą;

18.2. nustatęs, kad tai patyčių atvejis, pildo pranešimo apie patyčias formą (priedas Nr. 1) ir kartu su mokinių paaiškinimais (jei tokie buvo paimti) perduoda direktoriaus pavaduotojui ugdymui, sega į patyčių registracijos žurnalą;

18.3. tą pačią dieną informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus) apie įvykusias patyčias ir priemones, kurių ėmėsi mokykla, susitarimus su mokiniais; esant reikalui kviečia tėvus į mokyklą pokalbiui; kibernetinių patyčių atveju gali apie tai pranešti Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai (toliau – Ryšių reguliavimo tarnyba) pateikdamas pranešimą interneto svetainėje adresu www.draugiskasinternetas.lt;

18.4. tą pačią dieną apie įvykusias patyčias informuoja mokyklos direktorių;

18.5. dirba su kitais mokiniais (patyčių stebėtojais, pritariančiais ir nepritariančiais moksleiviais);

18.6. stebi, kad nebūtų patyčių atkryčio;

18.7. esant sudėtingesniais atvejais, kai mokytojas negali pats vienas padėti mokiniams išspręsti patyčių situacijos, jis kreipiasi pagalbos į direktorių.

19. Jei patyčios tarp mokinių vyksta ten, kur nemato mokytojai ar kiti darbuotojai, apie jas bet kuri mokyklos darbuotoja privalo kaip galima greičiau informuoti pats nukentėjęs arba kiti patyčias stebėję mokiniai.

20. Visais kitais įtariamų ir realių patyčių atvejais (mokyklos darbuotojų prieš mokinius; mokinių prieš mokyklos darbuotojus; vieno mokyklos darbuotojų prieš kitus darbuotojus; mokinių tėvų (globėjų, rūpintojų) prieš mokinius, mokytojus) bet kuris mokyklos bendruomenės narys, pastebėjęs arba sužinojęs apie įvykusį ar įtariamą patyčių atvejį arba pats nukentėjęs nuo patyčių, ne vėliau kaip kitą dieną privalo raštu informuoti mokyklos direktorių nepriklausomai nuo smurto ir patyčių formos, turinio, lyties, amžiaus, socialinio statuso, religinės ar tautinės priklausomybės ar kitų asmens ypatybių:

20.1. Tais atvejais, kai patyčias iš mokytojo, kito mokyklos darbuotojo, tėvų patiria mokinys, jis pats arba jo tėvai informuoja mokytoją arba mokyklos direktorių raštu (sms žinute, el. dienyno žinute, elektroniniu laišku, pranešimu).

20.2. Tais atvejais, kai patyčias iš mokinių ar jų tėvų patiria mokytojai, mokyklos darbuotojai arba kai patyčios vyksta tarp mokytojų, kitų mokyklos darbuotojų, rašomas tarnybinis pranešimas mokyklos direktoriaus vardu.

21. Mokyklos direktorius, gavęs informaciją apie įtariamas ar įvykusias patyčias,

nedelsdamas aiškina situaciją:

21.1. Nustačius mokytojų ar kitų mokyklos darbuotojų kaltę, drausminė atsakomybė jiems taikoma vadovaujantis galiojančiais teisiniais aktais, mokyklos vidaus ir darbo tvarkų nuostatomis.

21.2. Jei patyčias iš mokinių patiria mokytojai ar kiti mokyklos darbuotojai, imamas veiksmų, numatytų šios tvarkos 17.1.–17.4.

21.3. Jei vyksta mokinių tėvų (globėjų, rūpintojų) patyčios prieš mokinius, mokytojus, kitus mokyklos darbuotojus, kreipiamasi pagalbos į policiją.

22. Tais atvejais, kai smurtauja ar smurtą patiria mokytojai, kiti mokyklos darbuotojai, direktorius apie įvykusį smurto faktą nedelsdamas, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, praneša Pedagoginei psichologinei tarnybai ar atitinkamam psichologinės pagalbos teikėjui, su kuriuo savivaldybės vykdomoji institucija yra sudariusi sutartį dėl psichologinės pagalbos teikimo, ir rekomenduoja smurtavusiam ar smurtą patyrusiam asmeniui kreiptis psichologinės pagalbos.

IV SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

23. Visi dokumentai ir duomenys, susiję su mokiniu ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti mokinio teises ir teisėtus jo interesus.

24. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas yra skelbiamas mokyklos internetinėje svetainėje.

25. Mokiniai ir mokyklos darbuotojai, mokytojai, pasirašytinai supažindinami su šiuo aprašu kiekvienų mokslo metų pirmąją savaitę.

26. Tėvai su šiuo aprašu supažindinami per Tamo dienyną. Aprašas primenamas tėvų susirinkimo metu.
